

N:o 56.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 April 1876, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag om beviljande af statsanslag till utförande af kajbyggnads- och muddringsarbeten vid kofferdihamnen i Karlskrona.

(R. A.)

I den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till utförande af de utaf Kaptenen C. J. Knös, jemlikt upprättad plan, föreslagna kajbyggnads- och muddringsarbeten vid den så kallade kofferdihamnen i Karlskrona bevilja ett anslag af 200,000 kr., att utgå med en femtedel årligen under fem år, samt derå afräkningsvis för år 1877 å extra stat anvisa 40,000 kr., under vilkor, utom hvad i öfrigt kunde varda stadgadt för åtnjutande af statsbidrag för allmänna arbeten, att stadsfullmäktige i Karlskrona tillförbunde staden att inom tid, Kongl. Maj:t funne lämpligt bestämma, hafva hela berörda hamnarbete färdigt; och får Utskottet, som under mom. 11:o i sitt utlåtande N:o 28 förmält sig ämna om denna framställning afgifva särskildt yttrande, härmed sådant yttrande meddela.

I den af såväl Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län som Kongl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen förordade underdåniga ansökning af den 30 September 1875, hvori stadsfullmäktige i Karlskrona anhållit, att Kongl. Maj:t måtte bereda staden det ifrågavarande anslaget, hafva stadsfullmäktige bland annat anfört: att, sedan staden med en summa af 500,000 kr., motsvarande en tiondedel af dåvarande taxeringsvärdet af hus och fastigheter inom Karlskrona, bidragit till anläggningen af den numera öppnade jernvägen emellan Wexiö och Karlskrona i afsigt att bereda stadens näringar den lättnad, utan hvilken de icke kunde bestå

i täflan med orter, sedan länge gynnade af jernvägsförbindelse, staden, enär trafikens behof icke vore uppfyllt ensamt genom jernvägens anläggning, måst vara betänkt att bereda ökad utrymme och större bekvämligheter vid sin hamn; att, ehuru hamnen till storlek och säkerhet vore en af de yppersta i riket, den åt handelssjöfarten upplåtna del deraf, eller kofferdihamnen, likväl vore alltför grund och dessutom saknade kajer och bryggor, hvadan den, utan att genomgripande förändringar vidtoges, icke motsvarade sitt ändamål; att, då åtskilliga år 1873 beslutade hamnbyggnadsarbeten, för hvilkas utförande ett lån af 150,000 riksdaler, efter erhållet nådigt tillstånd, upptagits, numera efter jernvägens öppnande och deraf förväntade tillökning i rörelsen i stadens handelshamn funnes otillräckliga, stadsfullmäktige fattat beslut om ytterligare kajbyggnad och muddring att, i den mån tillgångar dertill kunde beredas, utföras på sätt och i det omfång, ansöknin- gen bifogade, af Kaptenen C. J. Knös upprättade, betänkande med dertill hörande ritningar och kostnadsförslag närmare utvisade; att utförandet af samtliga arbetena enligt berörda kostnadsförslag, hvaruti inginge kostnaden ej mindre för fullbordandet af en kajlinie utmed kofferdivarfvets norra strand, än äfven för ett nytt mudderverk, skulle medföra en utgift af 645,000 kr.; att för hamnarbetena och räntor å lån dertill hade under åren 1873 och 1874 af hamnkassans medel utbetalts 181,215 kr. och, utom hamnkassans inkomster, åtgått hela förenämnda, år 1873 upptagna lån och något derutöfver; att för fullbordande af arbetena å hamnen samt slutbetalning af det nya mudderverket antagligen komme att under år 1875 utgå ytterligare 120,000 kr. i rundt tal, till betäckande hvaraf stadsfullmäktige beslutat upptaga ett tillfälligt lån, stäldt på kortare återbetalningstid; att, om från kostnadsförslagets slutsumma, 645,000 kr., afdroges kostnaden för de arbeten, som redan år 1874 blifvit verkställda för ett belopp af 69,000 kr., 576,000 kr. behöfde anskaffas för hela arbetets fullbordande; att staden sålunda för underlåtande af land- och sjötrafiken dels under åren 1873 och 1874 utgifvit, utöfver hvad denna trafik inbragt, för Karlskrona—Wexjö jernväg kr. 500,000. och för hamnbyggnader m. m. till 1874 års slut „ 151,238. 651,238. dels under loppet af år 1875 komme att för muddring och kajbygg- nad utgifva kr. 120,000. dels ock under den närmaste framtiden, så snart förhållandena så- dant medgäfv, behöfde använda ytterligare „ 456,000. eller tillhopa kr. 1,227,238,

deraf för hamn- och muddringsarbeten ensamt kr. 727,238; att, enär hamnkassans skuld, vid 1875 års slut uppgående till vid pass 270,000 kr., för hela hamnarbetets utförande efter den upprättade planen måste än vidare ökas, men nämnda kassas ordinarie inkomster under år 1874 endast uppgått till 16,127 kr. 92 öre, kassans inkomster, äfven om de så småningom stege, likväl icke skulle förslå till

förräntande och afbetalning af den skuld, staden för hamnarbetena dels redan iklädt sig, dels och måste vara beredd att ytterligare ikläda sig; att, då hela den af staden för år 1874 erlagda bevillning efter andra artikeln utgjort 22,112 kr. 46 öre, hvaraf dock på handeln och rörelsen belöpte endast 8,773 kr. 43 öre, stadens skattdragande invånare skulle blifva allt för hårdt betungade, om icke bidrag af allmänna medel kunde erhållas för de förestående muddrings- och hamnarbetenas fullbordande; samt att stadsfullmäktige beslutat att för merberörda hamnarbeten anskaffa ett amorteringslån å 400,000 kr. och om rätt till ett sådant låns upptagande jemväl gjort underdånig framställning.

Då det utan tvifvel vore af vigt att understödja utvidgandet och förbättrandet af den för handelsrörelsen i Karlskrona upplåtne hamn, hvilken icke allenast såsom ändpunkten för en med statens jernbanor förbunden enskild jernväg vore till fördel för vidsträckta nejder i det inre landet, utan äfven måste i åtskilliga hänseenden vara till gagn för staten sjelf, hvars intressen icke kunde annat än vara nära förenade med befrämjande af affärsverksamheten i den stad, som vore förnämsta stationen för rikets flotta, har Kongl. Maj:t, i betraktande jemväl af de stora uppoffringar, Karlskrona samhälle redan gjort och komme att göra för kommunikationernas befrämjande, hos Riksdagen föreslagit ofvanberörda anslags beviljande.

Utskottet har af handlingarne inhemtat, att de ifrågasatta arbetena icke afse skydd för storm och vågor, utan endast beredande af upplagsplatser och större djup invid dem jemte anläggning af träkajer af 2,225 fots längd för lossning och lastning af varor; samt att af kostnaden endast 192,000 kr. äro afsedda för muddringen, 17,500 kr. för muddrets uppläggande och återstoden för träkajer, utfyllningar, rälvägar m. m.

Lika med Kongl. Maj:t finner Utskottet det vara önskvärdt, att kofferdihamnen i Karlskrona genom utförande af de ifrågavarande kajbyggnads- och muddringsarbetena varder försatt i ett ändamålsenligt skick, och anser det jemväl för närvarande öfverstiga detta samhälles krafter att af egna medel för arbetenas verkställande tillskjuta ett det begärda anslaget motsvarande belopp.

Emellertid anser Utskottet sig ej kunna tillstyrka statsbidragets beviljande på det af Kongl. Maj:t föreslagna sätt, eller såsom anslag utan återbetalnings-skyldighet.

Stadsfullmäktige anföra i sin ofvanberörda underdåniga ansökning, att hamnkassans ordinarie inkomster under år 1874 endast uppgått till 16,127 kr. 92 öre och således ej vore tillfyllest till förräntande och amortering af den skuld, staden för hamnarbetena dels redan iklädt sig och dels måste vara beredd att ytterligare ikläda sig. Det jemförelsevis ringa belopp, hvartill intraderna af handeln och sjöfarten sålunda uppgå, härrör dock, på sätt Utskottet inhemtat, ej deraf att handelsrörelsen i Karlskrona icke skulle vara betydligare än af nämnda siffra an-

gifves. Ett sådant förhållande skulle, om det förefunnes, i sig innebära tillräckligt skäl mot företagande af hamnarbeten i den utsträckning som de ifrågavarande. Anledningen till hamnkassans låga inkomster är en annan och enligt Utskottets åsigt af beskaffenhet att ej obetydligt inverka på förevarande frågas afgörande.

Enligt den för tiden till innevarande års slut af Kongl. Maj:t fastställda taxa äro i Karlskrona *alla* tullfria varor, således, bland annat, hela den inrikes varustrafiken, fria från hamnafgift, samt erlägges i öfrigt hamnafgift ej för några lastade eller afgående varor, utan blott för lossade varor, och för dessa senare endast till, vid tullberäkning efter vikt, 10 öre för en centner och, vid tullberäkning efter mått, 1 öre för en kubikfot, allt då varorna lossas öfver stadens kaj eller brygga, men blott 5 öre för centnern och $\frac{1}{2}$ öre för kubikfoten, då varorna lossas, ehuru inom stadens hamnområde, dock ej öfver dess kaj eller brygga.

En gifven följd af detta förhållande — hvartill Utskottet ej kunnat finna några giltiga skäl och hvilket ej heller lärer varit föremål för någon Kongl. Maj:ts pröfning, enär Kongl. Maj:ts granskning af hamntaxan ej torde kunnat afse annat än att tillse, det de af staden föreslagna afgifterna ej komme att för mycket betunga trafiken — är likväl, att hamnafgifterna i Karlskrona blifva mindre tillräckliga för det med dem närmast afsedda ändamål, hamnens försättande och bibehållande i lämpligt skick, än eljest skulle vara fallet, och att medel dertill alltså måste på annat sätt anskaffas. En jemförelse mellan Karlskrona samt andra kuststäder och köpingar med lifligt besökta hamnar i afseende å ankomna och afgångna fartygs antal och lästetal samt tullafgifter för införda varor, å ena sidan, och influtna hamnafgifter för varor, å den andra, utfaller ock för Karlskrona särdeles ofördelaktigt.

Utskottet har, med ledning af Kommerskollegii senast eller för år 1874 afgifna underdåniga berättelser angående in- och utrikes handel och sjöfart anställt en sådan jemförelse. Deraf visar sig, i afseende å nedannämnda, exempelvis tagna hamnar, det förhållande, som framgår af följande tabell:

Stadens eller köpingens namn.	Antal fartyg af tre nylåster och derutöfver.			Nylåster.			Tullafgifter för införda varor.	Hamnafgifter.		
	Ankomna.	Afgångna.	Summa.	För ankomna fartyg.	För afgångna fartyg.	Summa.		För lossade varor.	För lastade varor.	Summa.
Karlskrona ...	1,113	1,104	2,217	26,343,5	25,833	52,176,5	223,690	1,506	—	1,506
Karlshamn ...	918	1,032	1,950	22,035	23,441,5	45,476,5	194,476	8,100	5,130	13,230
Ronneby	637	627	1,264	8,875	8,771	17,646	—	2,072	953	3,025
Sölvesborg ...	232	239	471	7,829	7,991	15,820	24,582	2,025	1,842	3,867
Kalmar	2,146	2,165	4,311	40,668,5	43,714,5	84,383	206,734	15,556	9,182	24,738
Halmstad	1,120	1,116	2,236	14,253	14,096,5	28,349,5	164,453	8,834	9,367	18,201
Ystad	1,115	1,106	2,221	26,338	26,024	52,362	146,119	17,520	16,257	33,777

Medan således af ofvannämnda städer Karlskrona i afseende å tullinkomster intager främsta rummet, intager denna stad i afseende å hamnafgifter för lossade varor det ojemförligt lägsta, så att sistnämnda afgifter i Karlskrona uppgå till endast omkring $\frac{1}{10}$ af samma afgifter i den stad, som i tullinkomster kommer närmast efter Karlskrona; hvarjemte af tabellen i öfrigt torde otvetydigt framgå, i hvilken betydlig grad det ofvan anmärkta förhållandet med hamnafgifterna i Karlskrona å varor menligt inverkar på hamnkassans inkomster.

Ej heller bör Utskottet lemna oanmärkt, att, enligt Kommerskollegii berättelse för år 1874, tolagsersättningsmedlen för Karlskrona under nämnda år 17,845 kr. 17 öre, hufvudsakligen användts såsom bidrag till aflöning åt magistraten samt dess och stadens öfriga tjänstemän och betjente.

Genom ortafgifternas hållande så lika sins emellan som möjligt befrämjas handelns frihet att direkte söka de hamnar, som bäst lämpa sig för varuomsättningen; men uppenbart är, att en stad, som håller sina hamnafgifter betydligt lägre än andra städer och genom anslag sättes i stånd att bestrida utgifter, hvilka eljest kunnat och bort af ökade hamnafgifter betäckas, härigenom i sjelfva verket komme att erhålla en fördel framför andra städer, som måhända ej vore med billighet och rättvisa förenlig.

Utskottet anser på grund af ofvan anförda omständigheter skäl förefinnas att i förevarande fall afvika från det eljest under de senare åren vanliga sättet för beviljande af statsbidrag till hamnanläggningar, nemligen anvisande af anslag utan återbetalningsskyldighet, och får i stället föreslå statsbidrags utgående såsom lån till det af Kongl. Maj:t äskade belopp, på enahanda vilkor, som vid lån till dylika arbetens utförande tillförene föreskrifvits. Utskottet hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förslag måtte på det sätt af Riksdagen bifallas, att såsom bidrag till utförande af de utaf Kaptenen Knös, jemlikt upprättad plan, föreslagna kajbyggnads- och muddringsarbeten vid den så kallade kofferdihamnen i Karlskrona beviljas staden Karlskrona ett lån af tvåhundra tusen kronor att utbetalas af Riksgäldskontoret med en femtedel årligen under fem år, räknadt från och med år 1877, å tider, som Kongl. Maj:t må ega att närmare bestämma, och återbetalas på det sätt, att årligen, till dess lånet blifvit till fullo guldet, å ursprungliga lånekapitalet, till så stor del som deraf blifvit lyftade, till Riksgäldskontoret inbetalas sex procent, hvaraf först godtgöres fyra procent ränta å det vid hvarje särskild förfallotid återstående kapitalbelopp och det öfriga utgör kapitalafbetalning, samt på vilkor i öfrigt, att stadsfullmäktige i Karlskrona förbinda staden att inom tid, Kongl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, hafva hela ofvanberörda hamnarbete färdigt.

Stockholm den 12 April 1876.

På Stats-Utskottets vägnar:

Carl Ekman.
